

AVFALLSPOLITISKT PROGRAM FÖR VASAREGIONEN (Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Storkyro, Korsnäs)

Fram till år 2023

VAASAN SEUDUN JÄTELAUTAKUNTA
VASAREGIONENS AVFALLSNÄMND

Version för godkännande

INNEHÅLL

Inledning	3
Målsättningar	4
- Målsättningar för bioavfall	5
- Målsättningar för material återvinning	6
- Målsättningar för att minska hushållens avfallsmängd	7
Uppföljning av målsättningar	8

Pärmbild: Jouko Keto

Layout: Jouko Keto , Grafiska tjänster | Vasa stad

INLEDNING

Genom det avfallspolitiska programmet för Vasa-regionen, ställer kommunerna, Vasaregionens avfallsnämnd och Ab Stormossen Oy upp gemensamma målsättningar för utvecklandet av avfallshandlingen i regionen. Det avfallspolitiska programmet är avsett för beslutsfattarna i regionen och skall förankras i kommunernas, Vasaregionens avfallsnämnds och Ab Stormossens Oy:s verksamhet.

I avfallsnämndens samarbetsavtal som kommunerna skrivit under, finns det nämnt att det hör till avfallsnämndens uppgifter att ansvara för att ett avfallspolitiskt program uppgörs. Detta är första gången ett avfallspolitiskt program uppgörs i Vasaregionen. Avfallsnämnden startade projektet på sitt möte 25.4.2017, och godkände samtidigt en projektplan för projektet. Avfallsnämnden fastslog att tyngdpunkten i programmet skall vara de krav som ställs på avfallshandlingen genom lagstiftningen (t.ex. EU:s avfallsdirektiv, avfallslagen, den riksomfattande avfallsplanen, samt övrig styrande lagstiftning). Även kommunförbundets riktlinjer gällande avfallspolitiska program som främjandet av hållbar användning av naturresurser samt förhindra skada av miljö och hälsa beaktas.

För att uppgöra ett förslag till avfallspolitiskt program, har avfallsnämnden tagit hjälp av intressentgrupperna som Stormossen, kommuningenjörerna, kommunernas miljöinspektörer och avfallstransportföretagen. Invånarnas och kommunala beslutsfattares åsikter beaktas i utlåtan-deskedet, varefter strategin uppdateras. Avfallsnämnden sänder sedan det slutgiltiga förslaget till kommunerna för godkännande. Det avfallspolitiska programmet är ett redskap för ägarstyrning och det är kommunernas fullmäktige som godkänner det avfallspolitiska programmet.

Det avfallspolitiska programmet i balans med kommunernas egna målsättningar

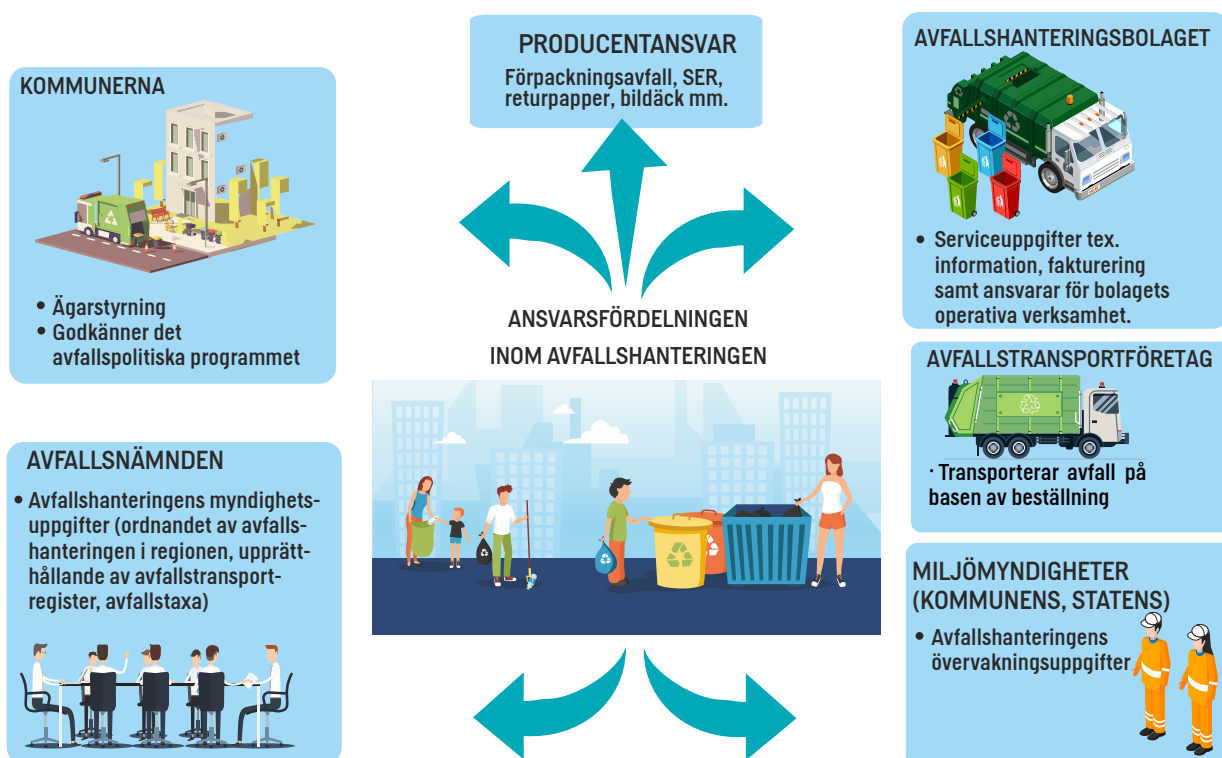
Målsättningarna i detta avfallspolitiska program stöder även de målsättningar som Vasa stad har ställt upp. Korsholms kommun har gjort en områdesreservering för cirkulär ekonomi på Fågelberget och tanken är att locka dit likande företag. Även Vörå kommun har uppmärksammat cirkulär ekonomi i sin strategi och kommer att utarbeta en egen handlingsplan för cirkulär ekonomi inom de närmaste åren.

Vasa stad har förbundit sig till att vara koldioxidneutral 2035 och även avfallshandlingen berörs i Vasa stads målsättningar mot att bli koldioxidneutral. Vasa stads målsättningar gällande avfall är följande:

- strävar till att cirkulärekonomitänkandet skall vara en del av offentliga anskaffningar och beslutsfattande
- att Vasaborna har konsumtionsvanor som är hållbara
- att allt avfall återanvänds (0 avfall)
- delningskulturen är en del av Vasabornas vardag.

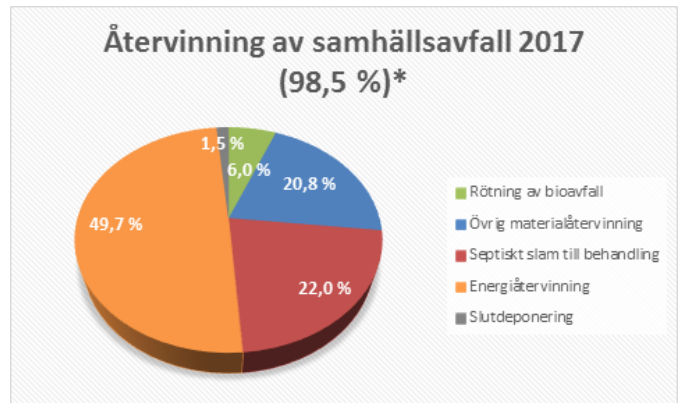
Avfallspolitiskt program för Vasaregionen 2018-2023

Det avfallspolitiska programmet är ikraft lika länge som den riksomfattande avfallsplanen, det vill säga fram till 2023 eller till det att ett nytt avfallspolitiskt program godkänns.

- miljö,
- enkelt och lätt

* Om man bortser från septiskt slam blir andelen materialåtervinning totalt 34,4 %, andelen energiåtervinning 63,8 % och andelen avfall till slutdeponering 1,9 %.

”I Vasaregionen är avfallshanteringen lättillgänglig och kostnadseffektiv 2030”

MÅLSÄTTNINGAR

Lagstiftningen styr avfallshanteringen i riktning mot ökad materialåtervinning. Målsättningarna är utformade så att den kommunala avfallshanteringen i Vasaregionen skall kunna uppnå de målsättningar som lagstiftningen och den riksomfattande avfallsplanen förutsätter. Samtliga målsättningar i detta program är baserade på kraven och målsättningarna som ställs upp genom den nya riksomfattande avfallsplanen fram till 2023.

Under tiden som det avfallspolitiska-programmet har utarbetats, har arbetet med att förnya EU:s avfallsdirektiv, avfallslagen samt den riksomfattande avfallsplanen pågått. Som grund för att utarbeta våra målsättningar användes bl.a. förslaget till riksomfattande avfallsplan fram till 2023. Den riksomfattande avfallsplanen är baserad på EU:s avfallsdirektiv och de krav som EU ställer på avfallshanteringen i medlemsländerna. Den riksomfattande avfallsplanen fram till 2023 har nu godkänts och i december 2017 klarnade även innehållet i EU:s kommande avfallsdirektiv, som väntas godkännas under våren 2018.

Den riksomfattande avfallsplanen lyfter speciellt fram följande 4 tyngdpunktsområden: samhällsavfall, biologiskt nedbrytbart avfall och näringskretslopp, bygg- och rivningsavfall, el- och elektronikavfall. Även i vårt avfallspolitiska program har vi valt att fokusera på dessa fraktioner. Tyngdpunkten i våra målsättningar ligger på biologiskt avfall samt samhällsavfall eftersom dessa direkt hör till kommunernas ansvar genom avfallslagen.

Även följande punkter från den nationella avfallsplanen fram till 2023, lyfts speciellt fram i Vasaregionens avfallspolitiska program 2018-2023:

- avfallshanteringen bör vara en del av Finlands cirkulärekonomi (3)
- i första hand skall det förhindras att avfall uppstår (3)
- den nuvarande avfallsmängden bör minska (2) (3)
- återvinning bör ökas till en helt ny nivå (1) (2) (3)
- invånarnas kunskap om avfall skall vara på en hög nivå (1) (2) (3)

Siffrorna inom parentes ovan hänvisar till hur påsändena hänger ihop med målen i rutan nedan. Med hjälp av dessa 5 punkter samt övriga krav som den nationella avfallsplanen ställer, så har följande 3 övergripande målsättningar valts ut:

- (1) Av allt bioavfall som finns i samhällsavfallet skall 60 % materialåtervinnas före 2023 (år 2017 gick ca 20 % till materialåtervinning *)
- (2) På verksamhetsområdet skall 55 % av allt samhällsavfall som uppstår gå till materialåtervinning år 2023 (år 2016 gick ca 34,4 % till materialåtervinning **)
- (3) Förhindra att avfall uppstår, samt minska hushållens avfallsmängd (jämförelse år 2016 ***)

* Beräknad på basen av Stormossens plockanalys 2017

** I siffrorna saknas septiskt slam

*** Avfallsmängden skall öka mindre än ökningen är i BNP

Foto: Jouko Keto

60 %

Av allt bioavfall som finns i samhällsavfallet skall 60 % materialåtervinnas före 2023 (år 2017 gick 20 % till materialåtervinning *)

Åtgärder	Ansvar	Tidtabell	Mätare	Tyngdpunktsområde
Mera bioavfall i höghusens bioavfallskärl. Projektet är en informationskampanj och målgruppen är höghus. Stormossen delar ut bioavfallskärl och biopåsar till utvalda höghus samtidigt som man sänder ut informationsmaterial till husets invånare.	Stormossen Transportföretagen	2018-2023	Mera bioavfall samlas in. Antal hushåll som berörts av kampanjen.	BIO- OCH SAMHÄLLSAVFALL
Det bör även finnas förutsättningar för egenhändig kompostering vid fastigheterna. Utveckla och ta i bruk en komposteringsguide.	Avfallsnämnden	2018	Komposteringsguide i användning	BIO- OCH SAMHÄLLSAVFALL
Egenhändig kompostering vid fastigheterna sker enligt anvisningarna. Kompostering av bioavfall fungerar på ett bra och pålitligt sätt. Kompostgranskningar utförs. Kontroll av att bioavfall komposteras i komposter som motsvarar bestämmelserna.	Avfallsnämnden	2018-2023	Antalet kontroller per år.	BIO- OCH SAMHÄLLSAVFALL

* Beräknad på basen av Stormossens plockanalys 2017

55 %

På verksamhetsområdet skall 55 % av allt samhällsavfall som uppstår gå till materialåtervinning år 2023 (år 2016 gick ca 34,4 % till materialåtervinning på verksamhetsområdet **)

Åtgärder	Ansvar	Tidtabell	Mätare	Tyngdpunktsområde
Hushållens källsortering och insamling utvidgas, genom att avfallshandlingsbestämmelserna ändras. I nuläget är det endast obligatoriskt att samla in brännbart avfall vid egnahemshusen. Flerfackskärl eller motsvarande (flera kärl) tas i bruk på hela verksamhetsområdet. Innan beslut om flerfackskärl tas bör det utredas vilka fraktioner som bör samlas in, t.ex. bioavfall, brännbart avfall, kartongavfall, plastavfall, metallavfall, glasavfall, textilavfall. Förändringen bör planeras långsiktigt i aktivt samarbete med invånarna. Stormossen ansvarar för informationen. Renare fraktioner betyder förmodligen även lägre behandlings- och mottagningspriser. Det bör även utredas ifall man kan ta i bruk styrande taxa för de hushåll som inte vill ta i bruk ett flerfackskärl d.v.s. styrande taxa, så att desom har flerfackskärl betalar mindre och de som endast har kärl för brännbart betalar mera. Planeringen inleds 2018.	Avfallsnämnden, Stormossen, Producentorganisationerna	Förändringar i avfallshandlingsbestämmelserna görs när vi har ett transportbeslut som har vunnit laga kraft eller när lagstiftningen kräver förändring.	Materialåtervinnings % ökar	BIO- OCH SAMHÄLLSAVFALL
Information om att det är avgiftsfritt att föra el- och elektronikavfall till bl.a Stormossens återvinningsstationer	Stormossen	2019-2023	Materialåtervinnings % ökar	EL- OCH ELEKTRONIKSKROT
Styrande taxaförändringar underströdes	Avfallsnämnden, Stormossen, kommunerna	2018-2023	Materialåtervinnings % ökar	BIO-, SAMHÄLLS-, BYGGNADS- OCH ELEKTRONIKSKROT
Kommunerna skall vid sina fastigheter och arbetsplatser visa att de är förebilder gällande sortering, materialåtervinning och minskning av avfall. Detta görs t.ex. genom att kommunerna ställer upp egna målsättningar gällande utvecklande av sin avfallshandling.	Kommunerna	2018-2023	Antal genomförda åtgärder	BIO-, SAMHÄLLS-, BYGGNADS- OCH ELEKTRONIKSKROT

** | siffrorna saknas septiskt slam

Förhindra att avfall uppstår, samt minska hushållens avfallsmängd

Åtgärder	Ansvar	Tidtabell	Mätare	Tyngdpunktsområde
Kampanjer gällande minimering av avfall samt bioavfallskampanjer ordnas	Stormossen, avfallsnämnden, kommunerna	2019-2023	Antalet kampanjer	BIO-, SAMHÄLLS-, BYGGNADS- OCH ELEKTRONIKSKROT
Organisationer som möjliggör cirkulär-ekonomiska lösningar uppmuntras och understöds. Stormossen länkar från sin sida till olika aktörer inom cirkulär-ekonomin via sin hemsida.	Stormossen	2018-2023	Tjänsten har tagits i bruk och upprätthålls	BIO-, SAMHÄLLS-, BYGGNADS- OCH ELEKTRONIKSKROT
Skapa förutsättningar för cirkulär ekonomi. Förutsättningar för cirkulär ekonomi skapas redan i planläggningskedet, genom områdesreserveringar för den cirkulära ekonomin. Sista möjligheten att rädda material från energiåtervinning, materialåtervinning eller deponi är innan materialet förs till en återvinningsstation. Skapa möjligheter för cirkulär ekonomi innan avfallet hamnar på en återvinningsstation. Stormossen grundar en mottagningsplats för saker som kan återanvändas vid sin återvinningsstation i Vasa. Undersökning om ett centrum för cirkulär ekonomi kan grundas på verksamhetsområdet i samarbete med VASEK bl.a. placering, finansiering utreds.	Stormossen, kommunerna och VASEK	2018-2023	Avfallsmängden minskar ***	SAMHÄLLS-, BYGGNADS- OCH ELEKTRONIKSKROT
Förnyandet av Statsrådets förordning om återvinning av vissa avfall i markbyggnad leder till att mera material kan användas i markbyggnad. Utred behovet av en materialbank, uppgörande av instruktioner t.ex. gällande provtagning, bitstorlek och kostnader.	Stormossen och VASEK	2018-2023	Avfallsmängden minskar ***	BYGGNADSAVFALL
Säkerställa att matsvinnet och cirkulär ekonomi tankesättet inkluderas i läroplanen för den grundläggande utbildningen.	Kommunerna	2020	Finns omnämnt i läroplanen	BIO- OCH SAMHÄLLSAVFALL
För offentliga upphandlingar utarbetas anvisningar om materialeffektiv nybyggnation, reparation av byggnader som främjar den cirkulära ekonomin	Kommunerna	2020	Finns omnämnt i upphandlingsanvisningar	BYGGNADSAVFALL
Kommunerna utser en samordnare för återvinningen av överskotts jord och andra avfallsmaterial från byggprojekt	Kommunerna	2019	Ansvarsperson utsedd	BYGGNADSAVFALL
Undvika att avfall uppstår samt sortering av avfall som uppstår i olika fraktioner	Kommuninvånarna eller avfallsproducenterna	2018-2023	Plockanalys	BIO-, SAMHÄLLS-, BYGGNADS-, OCH ELEKTRONIKSKROT

*** Avfallsmängden skall öka mindre än ökningen i BNP. Jämförelse år 2016.

Foto: Jouko Keto

UPPFÖLJNING AV MÅLSÄTTNINGAR

Kommunerna utser i samband med att detta program godkänns, en ansvarsperson i kommunen som är rapporterings- och uppföljningsansvarig till avfallsnämnden. En mellanrapport från kommuner-

na och Stormossen lämnas årligen in till avfallsnämnden inom november månad. Sammanställning och uppföljning av målsättningarna görs årligen av avfallsnämnden i januari eller februari.

VAASAN SEUDUN JÄTELAUTAKUNTA
VASAREGIONENS AVFALLSNÄMND